

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XV. Quomodo Constantinus ad Saporem scripsit, ut Christianos
punire desineret.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

ἄρα πέρσαις εἰς ὠμότηα φιλοπιεμένων
 ὡς αὖ δὲ συλληθῶν εἰπεῖν, λέγεται τῶν ὅτε
 μαρτύρων τὰς ὀνομασί φερεσθῆναι ἀνδρας τὲ
 καὶ γυναῖκας, εἴηαι εἰς μυρίας ἑξακχιλίαις
 τῶν δὲ ἐκείνους τέτων πληθύν, κρείττω δὲ θυμῶ,
 καὶ διατέτο ἐργῶδες φανύσασιν ἀλλῶν προσ-
 ηγορίας ἀπαριθμήσασιν, πέρσαις τὲ καὶ
 σύροις, καὶ τοῖς ἀνα τῶν ἐδεσαν οἰκίσιν, οἱ
 πολλῶν τετο ὀημέλῶν ἐποίησαντο.

Arabiles species ad summam crudelita-
 tem excogitatae sunt à Persis. Verum
 ut summam dicam, cunctos ejus tem-
 poris Martyres tam viros quam mulie-
 res, quorum nomina recoluntur, sede-
 cies mille numero fuisse perhibent: Re-
 liquæ vero multitudinis ne numerum
 quidem iniri posse; atque idcirco diffi-
 cile admodum visum esse Persis, Syris
 atque Edesenis qui hac in re plurimum
 studii atque operæ posuerunt, horum
 nomina percensere.

Κεφ. 16.

B CAPUT XV.

ὅπως ὁ κωνσταντῖνος ἔγραψε σαβῶν παῖσι καὶ ἄλλοις
 χριστιανῶν.

Quomodo Constantinus ad Saporem scripsit, ut
 Christianos punire desineret.

Ἐπειδὴ ὁδὲ πολεμῆσαι τὰς ἐν περσίδι
 χριστιανῶν ἐγγὼ κωνσταντῖνος ὁ ῥωμαίων
 βασιλεὺς, ἠγάλλε τε καὶ σφόδρα ἐδυσφόρη-
 καὶ βουθεῖν αὐτοῖς ἀπεδάξων, ἠπρόεθ' ὅτι ποιή-
 σαι, ὡς αὖ καὶ αὐτοὶ βεβαίως διαγκῶν καὶ
 συμῶν κατ' ἐκείνο καιρῶ πρέσβεις παρ' αὐ-
 τῶν ἐδῶν τε περσῶν βασιλέως, ἐπιθῶσας
 τοῖς αἰτεσθῆναι, (ὁ καὶ) γνώμην πρέξαντας
 ἀπέπεμψεν δίκαιον δὲ ὅτε νομίσας, πα-
 ρεβῶσας σαβῶν τὰς ἐν περσίδι χριστιανῶν,
 ἠγαπῆσεν πρὸς αὐτὸν, μεγίστην καὶ ἀνάγκη-
 πῶν αἰετὴν ὁμολογῶν ἔξεν, εἰ φιλόθεω-
 πῶν ἠγνοῦσας πρὸς αὐτὸν τὸ δόγμα τῶν
 χριστιανῶν ἑαυμάζοντας ἐπέειπε καὶ τὸ
 φῶν, τῆς θεοσεβείας ἐδὲν ἐγκαλεῖσιν, εἰ γε
 μῶναις ἀντιμαχίαις ἀνεμάλοισι πρὸς ἰκεσίαν θεῶ
 ἀεὶ ἀεὶ εἰδὲν αὐτὰ φίλον αἱμάτων χύ-
 σαι μῶναι ἢ χαίρει ψυχῆ κατὰρα, πρὸς
 δὲ αὐτὸν καὶ ἀσέβειαν ὀρώσῃ ὡς τε καὶ ἐπαι-
 νῶν χεῖρῶν τὰς ὡδὲ πειθῶσας ἐπέειπε ἢ τ'
 αὐτὸ δόγμα προνοίας, ἰλεῶν καὶ αὐτὸ ἔξεν τὸ
 φῶν ἰπὸν ἰπὸν, τεκμηρίοις χρώμενος τοῖς
 εἰσῶσιν καὶ αὐτὰ συμβεβηκόσιν αὐτὸς
 μὲν γὰρ δια τῶν εἰς χεῖρῶν πῆσιν συμμάχων
 χρώμενος τῷ θεῷ φῶν ῥοπή, ἐκ τῆς πρὸς δύσιν
 ὡσεὶ δὲ δόξασιν, τῶν πᾶσαν ῥωμαίων οἰ-
 κημῶν ὑφ' αὐτὸν ἐποίησαντο καὶ πολλὰς
 πολέμους κατὰρθεῖσεν, πρὸς ἀλλοφύλους
 καὶ τὰς ὅτε τυραννῶν μαχόμενος καὶ μὴ

Porro Imperator Constantinus, cum
 Christianos in Perside ad hunc mo-
 dum hostiliter vexari didicisset, magno
 dolore doluit, eamque rem permolestè
 tulit. Studens autem eis opitulari, am-
 bigebat quid sibi agendum esset, quo il-
 li secure vitam degerent. Forte accidit
 ut eodem tempore legati regis Persa-
 rum ad ipsum accederent. Quibus
 cum ea quæ postulaverant annuisset,
 rebus ex animi sententia confectis eos
 dimisit. Opportunum igitur sibi tem-
 pus oblatum ratus, Christianos in Persi-
 de degentes commendandi Sapori, li-
 teras ad eum scripsit, quibus profiteba-
 tur, ingentem se & immortalem gra-
 tiam ei habiturum, si humanum se erga
 illos præberet, qui Christianæ legis do-
 ctrinam in ditione ejus amplectebantur.
 Etenim, inquit, in religionis ipsius ritu
 nihil est quod possit reprehendi. Solis
 siquidem precibus incruentis contenti
 sunt ad placandum Deum. Neque enim
 ille sanguinis effusione gaudet: sed sola
 mente pura delectatur, quæ ad virtutem
 pietatemque contendit. Quocirca me-
 rito laudandi sunt, qui ita credunt. De-
 inde vero Deum ei propitium fore pol-
 licetur, si huic religioni prospexerit; ad
 hujus rei probationem afferrens ea, quæ
 tum Valeriano, tum sibi metipso conti-
 gissent. Nam ipse quidem propter fi-
 dem Christi divino fultus auxilio, ab
 Occidentali Oceano exorsus, univer-
 sum orbem Romanum in potestatem
 suam redegit: & multa bella tum adver-
 sus exteros, tum adversus illorum tem-
 porum tyrannos feliciter confecit. Nec

tamen victimis opus habuit aut divina A
tionibus: sed crucis signum quod exerci-
tium ipsius præcedebat, & pura à san-
guine omniq; inquinamento precatio,
ipsi ad victoriam suffecit. Valerianus
autem, quamdiu quidem ab Ecclesiis
vexandis abstinuit, imperium feliciter
administavit. Verum ubi Christianos
persequi instituit,urgens eum atque im-
pellens Dei vindicta, Persis subjecit. A
quibus captus, miserando mortis gene-
re interiit. His literis ad Saporem scri-
ptis, persuadere ei conatus est Constanti-
nus, ut Christianos benevole amplecte-
retur. Omnium enim ubique Chri-
stianorum maximam curam gerebat,
non Romanorum modo, verum etiam
exterorum.

Α δὲ ἐν θῆναι σφαγίων ἢ μαλιέων πῶν σὺν
ἀποχρησάμ αὐτὰ εἰς νίκην τὸ τὸ σαυρὲ σὺν
βολον, τῶν οἰκείων στρατιωμάτων ἀποχρη-
σάμ, καὶ διχλῶ κατὰ τὸν αἵματων καὶ
πρ. ὃ ἵ ἐαλεριανός, ἐφ' ὅσον σὺν ἰσχυρο-
τάς ἐκκλησίας, διημερῶν διέλεγε τὸν ἀρχι-
ἐπίτῃ διωμιόν ἐγειρὴν ἐβλάσαστο καὶ ἰσχυ-
σανῶν, θεῖα μὴ εἰς ἐλάσασα αὐτὸν τὸ πρῶ-
σας ἐποίησε παρ' ὧν αἰχμαλώτῃ λησθέν-
ἐλευνῶς τὸν βίον κατέπαυσε. τοιαῦτα
ἐώρη γράψας καὶ σὺν ἰσχυροτάς ἐπειράτο πρὸς
αὐτὸν δινοεῖν τῇ θρησκείᾳ. πλείστη δὲ ἐχρη-
κιδεμονία πρὸς τὴν παύσασθαι χριστιανῶν
μαρτύρων καὶ ἀλλοφύλων.

CAPUT XVI.

Κεφ. 15.

Quomodo Eusebius & Theognius Ariani libello
dato professi se consentire Synodo Nicæna,
suas sedes recuperarunt.

Ὅτι οἱ πρὸς ἄρειον βιβλίον δόντες συμπερονοῦν τῇ ἐπιτομῇ
δὲ φησὶς οἰκείης θρόνου ἀπὸ λαβοῦ, ἰουβ. ὁ καὶ
διογ. στίς.

NON multo post Synodum Nicæ-
nam Arius ab exilio revocatus est:
adhuc tamen prohibitus ne Alexan-
driam ingrederetur. Postea vero omni
ope ac studio laboravit ut in Ægyptum
rediret, sicuti suo loco dicitur. Ali-
quanto post Eusebius Nicomedien-
sis Episcopus pulso Amphione qui in ejus
locum fuerat ordinatus, & Theognius
Nicænus ejecto similiter Chresto, se-
des suas recuperarunt. Revocati sunt
autem post libellum penitentiae, oblatum
Episcopis, cujus hæc sunt verba.
Nos quidem à pietate vestra dudum in-
dictâ causâ condemnati, judicium san-
ctitatis vestræ placide & cum silentio
fere debuimus. Sed quoniam absur-
dum est, argumentum calumniæ ad
versus semetipsum silentio suo præbe-
re, idcirco significamus vobis, nos &
in fide unânimes conspirasse, & no-
tione consubstantialis diligenter exa-
minata, omni studio in pacem incu-
buisse, nullam unquam hæresin le-
cutos. Cumque ob securitatem &
tranquillitatem Ecclesiarum ea sugges-
sissimus quæ nobis in mentem venie-
bant, & eos quibus à nobis satisfieri
oportebat, confirmassimus, fidei qui-
dem subscripsisse; anathematismo vero
noluisse subscribere: non quod fidem
reprehenderemus, sed quia minime cre-

Οὐ πολλῶν ἡ ὕστερον τῆς ἐν νικαίᾳ συν-
δου, ἄρειος ἐπὶ τὴν ἐξορίαν ἀπαγα-
μῆν, ἀνεκλήθη ἀλεξανδρείας ἵ ἐπι-
βαίνην κεκώλυτο. ἀμέλει τοῖς ὕστερον ἡμε-
τήριον ἀντὶ κατὰ τὸ ἐπαυρῶσθαι, ὡς ἐν κατὰ
λελέξασθαι σὺν εἰς μακρὴν δὲ τὰς αὐτῶν ἐκ-
κλησίας ἀπέλαβον, δις εἰς τὸ τε ὁ νικητὴς ἐκεί-
αμφίονα τὸν ἀντ' αὐτῶν χρεώσθη θῆναι ἐκεί-
λων, καὶ θεογνῆ. ὃ ὁ νικαίας χρηστὸς ἀνεκλή-
θησαν ἡ μελασίας βιβλίον ἔδωκε ἕχοντα ἐπι-
σκόποις διδόντες. Ἡ δὲ μὴν κατὰ ὑποφωτισ-
τες παρὰ κείσεως πρὸς τῆς διλαθείας ὑμῶν
ἀφείλομεν σιωπᾶν τὰ κεκεμημένα παρὰ τῆ
διλαθείας ὑμῶν. ἀλλ' ἐπεὶ δὴ ἀτοπον, καὶ
ἐαυτῶν διδόνων τῶν συκοφαντήσεων τῶν ἀπὸ
δξιν τῆ σιοπή, τέτρα ἐνεκεν ἀναφέρομεν
ἡμεῖς καὶ τῷ πίσει συνεδράμομεν, καὶ τῶν
νοίαν ἐξέλασασθαι ἐπὶ τῶ ὁμοσεσίᾳ, ὅλοι ἐγὼ
μεθὰ τ' ἐξελύης, μηδ' αὐτῶ τῆ αἰρέσεως ὅτι
κολεθήσασθαι. ἰσομνησασθαι ἵ ἐπὶ τῶ
ἀσφαλείᾳ τῶν ἐκκλησιῶν, ὅσα τὸν λογισμὸν
ἡμῶν ὑπέτρεχε, καὶ πληροφρονησῆτες, καὶ τῶν
ροφροησασθαι τὴν δι' ἡμῶν πεισθῆναι ἀπὸ
λοντας, ἰσοσημνησασθαι τῆ πίσει τῶν
ἀναθεματισμῶν ἐχ' ὑπεγράψασθαι, καὶ τῶν
τ' πίσεως κατηγορησῆτες, ἀλλ' ὡς ἀπιστοῦν
ταῦτα